

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM TIZIMINI YANGILANISHIDAGI O'RNI.

Shukurov Xursan Gadoyevich,

Norova Intizor Haqberdiyevna

Matematika fani o'qituvchilari, BDTU akademik litseyi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim tizimining yangilanishi va raqamli texnologiyalarning joriy etilishi uning imkoniyatlari to'g'risida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: Interaktiv, sun'iy intellekt, resurslar, virtual, ta'lim.

Zamonaviy ta'limning kelajagini belgilovchi muhim yo'nalishlardan biri bu ta'lim tizimining yangilanishi va raqamli texnologiyalardir. Raqamli texnologiyalar ta'lim tizimiga keng ko'lamli ta'sir ko'rsatmoqda. Internet, kompyuterlar, mobil qurilmalar, sun'iy intellekt va boshqa raqamli asbob-uskunalar o'quv jarayonlarini samarali va interaktiv qilishda muhim rol o'ynaydi. Texnologiyalar ta'limni quyidagi usullarda yaxshilaydi

Masofaviy ta'lim Internet orqali ta'lim olish imkoniyatlari o'quvchilarga istalgan joydan o'qish imkonini beradi. Masofaviy ta'limning keng tarqalishi, ayniqsa pandemiya davrida, an'anaviy ta'lim usullari bilan taqqoslaganda yangi imkoniyatlar yaratdi. Raqamli resurslar yordamida o'quvchilar o'zo'zini o'rganish, mashqlarni bajarish, testlardan o'tish kabi imkoniyatlarga ega bo'lishadi. Sun'iy intellekt (AI) yordamida o'quvchilarning faoliyatini kuzatish, ularning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, individual yondashuvlar ishlab chiqish mumkin. Bu orqali har bir o'quvchi uchun moslashtirilgan ta'lim jarayonlarini tashkil etish osonlashadi. Raqamli texnologiyalarning joriy etilishi ta'lim tizimining yangilanishi va modernizatsiyasiga olib keladi. Bu yangilanishlar quyidagi omillarga asoslanadi. Ta'lim dasturlari va metodologiyalar o'zgarmoqda. Raqamli

texnologiyalar asosida ishlab chiqilgan o'quv dasturlari o'quvchilarga tezkor va intuitiv o'rganish imkoniyatini beradi. O'qituvchilar an'anaviy darsdan ko'ra, o'quvchilarni ilhomlantiruvchi, motivatsiya beruvchi, maslahat beruvchi va murabbiy rolda ko'rinadi. Raqamli texnologiyalarni samarali qo'llash uchun o'qituvchilarni yangi metodologiya va texnologiyalarga tayyorlash zarur. Resurslar va infrastrukturani yaxshilash: Raqamli texnologiyalarni ta'lim tizimiga integratsiya qilish uchun zarur bo'lgan infratuzilma, ya'ni internet ulanishi, kompyuterlar, virtual sinflar, va boshqa jihozlar mavjud bo'lishi lozim. Bunday infrastrukturani yaratish har qanday ta'lim tizimi uchun asosiy qadamdir. Raqamli texnologiyalar yordamida ta'lim tizimining rivojlanishi raqamli savodxonlikni oshirishni taqozo etadi. O'quvchilar va o'qituvchilar raqamli asboblarni to'g'ri va samarali foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lishlari kerak. Raqamli savodxonlik, ayniqsa, axborot xavfsizligi, ma'lumotlarni tahlil qilish va elektron platformalarda ishlash kabi ko'nikmalarni o'z ichiga oladi. Texnologiyalarning ta'lim tizimiga kiritilishi bilan yangi innovatsion yondashuvlar paydo bo'ladi. O'quvchilar yangi texnologiyalar yordamida virtual dunyoda interaktiv o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu, ayniqsa, murakkab fanlar yoki tarixiy voqealarni o'rganish uchun foydalidir.

Raqamli texnologiyalar dunyo bo'ylab ta'lim tizimlarini birlashtiradi. O'quvchilar global miqyosda boshqa mamlakatlardagi ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu, o'z navbatida, madaniy almashinuv, bilim va tajriba almashinuvi va global ish bozori uchun talablarni qondirishda katta rol o'ynaydi. Bu o'z ichiga mehnat bozorining talablariga javob beradigan kasb-hunar ta'limi, kasbga yo'naltirilgan o'quv dasturlari, va ta'limning amaliy jihatlarini o'z ichiga oladi.

O'quvchilarning faolligini oshirish, ularning ijodkorlik, tanqidiy fikrlash va mustaqil o'rganish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu omillar

zamonaviy, ilg'or ta'lim tizimining ajralmas qismidir. Yangi Talim to'g'risidagi qonun, o'z ichiga yangi pedagogik yondashuvlarni, texnologiyalarni, kasbga yo'naltirilgan ta'limni va ijtimoiy inklyuzivlikni olib kirish orqali jahon ta'lim tizimlariga moslashmoqda. Bunday islohotlar nafaqat o'quvchilarni, balki o'qituvchilar va ta'lim muassasalarini ham rivojlantirishga xizmat qiladi. Biroq, qonun o'zgartirishlari amalda to'liq hayotga tatbiq etilishi uchun ko'p mehnat talab qiladi. Bu o'z ichiga o'qituvchilarning malakasini oshirish, ta'lim muassasalarining material-texnik bazasini yaxshilash va ayniqsa raqamli infratuzilmani joriy etishni o'z ichiga oladi. Yangi qonun muvaffaqiyatli amalga oshirilsa, bu nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki mamlakat iqtisodiyoti va jamiyatining rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Hozirda ta'lim tizimi o'zgarishlar davrini boshdan kechirmoqda. Bu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun davlat, jamiyat va ta'lim sohasidagi barcha manfaatdor tomonlar o'rtasida hamkorlik va kuchli ijtimoiy hamjihatlik zarur. Ta'limni zamonaviylashtirish, nafaqat o'quvchilarga, balki butun jamiyatga foyda keltiradi. Yangi qonunning amalga oshirilishi, ta'limning sifatini oshirish, jamiyatdagi tenglikni mustahkamlash va mamlakatning global ta'lim maydonidagi o'rnini yaxshilashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ta'lim tizimining o'zgarishi nafaqat qonun hujjatlarida, balki amaliy ishlar va ijtimoiy madaniyatda ham sezilarli o'zgarishlarni talab qiladi. O'quvchilarning ta'limga bo'lgan munosabati, o'qituvchilarning pedagogik mahorati, va ta'lim muassasalarining tashkiliy faoliyati yangilanishi, har bir sohada islohotlarni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun zarur bo'ladi. Agar yangi qonun doirasidagi islohotlar to'g'ri yo'nalishda amalga oshirilsa, bu nafaqat hozirgi avlodning, balki kelajakdagi yoshlarning ham bilim olish, yaratish va jamiyatda faol qatnashish imkoniyatlarini kengaytiradi. Bu esa o'z navbatida mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy barqarorligini ta'minlashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining 2020 yil 23-sentabrda qabul qilingan yangi tahrirdagi "Talim to'g'risida"gi qonuni. 55-moddasi.
2. F.Qodirova Inklyuziv ta'lim nazariya va amaliyot.-T., "Zebo print", 2022.
3. N.I. Tirkashev . O'zbekistonda inklyuziv ta'limning rivojlanishi va huquqiy asoslari // ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ , 2024. – 54-57 b. 4. J. Hasanboyev, X.A. To'raqulov, I.Sh. Alqarov, N.O'. Usmonov . Pedagogika – T.: Noshir, 2011. – 77 b.